

Isang LIHIM

KUWENTO NI
F. A. Pagnico

NAHIHINTAKUTAN na si Itsay sa mga inaanyo at ikinikilos ng kanyang asawang si Ipeng. Nadadala na tuloy ang kanyang pagkukuro sa panghihinuhang may lihim nang paghihinala si Ipeng sa kanyang ipinakililingid-lingid na gawain.

Si Ipeng naman sa kabilang dako'y parang inaapuyan ng paggingitngit sa buhay. Anuman ang kanyang gawing pagsusumikap ay hindi sila makaipon. "Bakit kaya?" tanong ni Ipeng sa sarili na sa pag-aapuhap ng kasaguta'y di man lamang sumagi sa kanyang pagkukuro ang kahit bahid ng paghihinala sa mahiwagang lihim na ginagawang kanyang asawa na lingid sa kanya.

—Sa abilidad lamang iyan Ipeng...—ang paliwanag sa kanya isang araw ng isa niyang kaibigang naraan na nagpapatayo ng isang bagong tahanan.

"Marahil nga! Marahil nga!" ang naibulung-bulong sa sarili ni Ipeng habang pauwing lumalakad buhat sa pakikipag-usap na yaon. Sari-saring balak tuloy ang pumasok sa kanyang isip. Noon pa'y unti-unti nang inihahanda ang sariling kalooban sa pagsuong kahit sa isang mapanganib na pakikipagsapalaran. "..., a' bahala na!" anya pang nasisiyahan sa binabalak. "Kailangang sayawan ang mga bagong tugtugin upang huwag matangi sa kalakaran."

Sa gayong malalim na paghahaka dinating ni Ipeng ang kanilang tahanan. Sa pinuan pa'y pangiti na siyang sinalubong ng maganda niyang maybahay. Pagsampa niya sa maliit nilang barung-barong ay tumang na sa kanyang mga paa ang isang paris na sinelas na buling karahiwan niyang gamiting pambahay pagkahubad ng sapa os. Hindi nawala ang mga panalubong na ngiti at magigiliw na pangungusap ni Itsay na ipinamamawing-pagod sa asawa kung i o'y dumarating buhat sa hanap-buhay. Lamang ay mga pamawing-pagod ang mga yaong may ilan nang panahong parang malamig na tinatangap ni Ipeng sa kalooban.

Sumasal na ang hapdi ng sugat sa puso ni Itsay na nililikha ng gayong pagbabago ni Ipeng. Ang mamlam na mukha at pagwawalang-imik na naipanunukli ni Ipeng sa gayon niyang pagsalubong ay hindi na makayang bathin pa ng mapag-timping damdamin ni Itsay.

—Bakit ba Ipeng, ganyan ka na ngayon sa akin?—ang may pag-i-

Sa Isang Pag-asawahan Ay Hindi Nararapat Mamagitan Ang Ano Mang Lihim Kung Nais Na Manatiling Ligtas Sa Di Pagkakaunawaan

nginig ang tinig at tiyakang tanong ni Itsay sa asawa nang ito'y makatapos mananghali a; makaupo sa isang silyang kawayan. —Parang may palagi kang iniisip na kung wariin ko'y nagsasawa ka na sa akin?

Isang malungkot na tingin ang naiukol na tugon ni Ipeng kay Itsay. Hindi niya ibig na ma anto ni o ang kanyang ipinagkakagayon. Si Itsay naman ay lalong kinaba-

han sa gayong inanyo ng asawa.

—Magalit ka na kung nagagalit ka man sa akin...—ang patuloy ni Itsay na ibig nang tumangis sa sama ng loob,—nguni't... huwag sanang ganyang dinadaan mo sa pagwawalang-imik; ano ba ang nagawa kong kasalanan sa iyo? —ang sa wakas ay paluhang tanong.

—Kasalanan? —ang pamulagat na tanong din ni Ipeng na napapamang-

na sa asawa.

—Oo...! Kung ako'y nagkulang sa iyo'y gulpihin mo ako, pagbuhatan ng kamay at ang gayong hirap ng ka awa'y magaan-gaang pag tisin kaysa ganitong hirap ng kalooban! —ang halos pahaguhol na tugon ni Itsay.

Tumimo sa kaibuturan ng puso ang habag ni Ipeng sa kanyang asawang noon lamang niya naki ang nagdamdam nang malabis. Hinawakan si Itsay sa dalawang bisig. Inilapit sa kanya't dinampian ng matinit na halik. Inlupo sa kanyang kapanganib at sinuob ng mapangaliw na pangungusap. Ipinaliwanag nang di-naikubli ang kanyang dinaramdam. Ipinagtapat ang kanyang mapanganib na balak upang kumita pg sapa sa kanilang ikaliligaya.

—Naku... Ipeng, huwag...!—pagulan ang na tutol ni Itsay.

—Huwag!—sabad ni Ipeng.—Matitis ko bang mamarati tayo sa ganitong pagsasanap sa buhay?

—Gayon lamang pala! Magtititis akong magdildil ng asin kung siyang kallangan, sa kaya lamang na kitain mo sa maayos na paraan, huwag mo lamang na pasikdu-sikduhin ang aking dibdib sa mapanganib mong binabalak na suungan nang dahil sa akin. Bayan mo't tutulong ako sa iyong maghanap-buhay. Tatanggap ako ng tahi, kukuha ako ng labada, at... alam mo? Marunong akong magluo ng kakanin. Kaya kong bahat iyon,—ani Itsay na sa marubdob na pagsamo ay malambing na hinahaplos pa ng kanyang malalambot na kamay ang mukha ng kanyang asawa.

—Magpapakasak' ka?

—Hus...! Bayan mo't may awa din ang Diyos sa atin! Maano kung nasa barung-barong? May pagmamahalan naman! Maano kung walang magarang pananamit? May karangalan lamang. Isa ang hinihingi ko sa iyo: pag-ibig! Sarilinin mo ako't sasarilinin kitang walang pag-iimbot sa karangyaan!

Sa gayong alo ni Itsay ay nalasing sa kaluwalhatian ang kaluluwa ni Ipeng.

Si Itsay, palibhasa'y may lihim na balak nang hapong yao'y hindi nakuhang matulog ng langhali na gaya ni Ipeng. Hinintay lamang na maidlip ang asawa't nagmamadaling bumangon. Kinuha sa kanyang taguan ang nangakahanda nang kailangan niya sa paglakad, isinalukbu an ng kanyang bestido at mabilis na nanaog.

Isang binatang magara ang kasarilinan ni Itsay sa loob ng munti nilang tahanan.

Di pa halos nakaisayo si Itsay, si Ipeng nama'y pinukaw ng isang mahigpit na bangungot. Isang "Sus Marya'y Husep" ang kanyang mabigkas nang makaupo na. Sinagilahan siya ng kalungkutan at malamlam na hinala nang di-magisan sa kanyang piling ang asawang sama'y babalitaan ng kanyang napanarap. Hinaplos ng kanang kamay ang nangulimlim niyang mukha at nang ibaling ang kanyang pangingin sa dakong pin'o ay isang sulat ang kanyang nakita sa katapat na sahig. "Fred." ang nasa sulat "Tanggapin mo sa maydala nito ang halagang P200.00 na ipinagbilin mo sa akin. Hanggang di o, kahimanawari'y magtagumpay ka sa iyong pinapanarap.—Itsay"

Parang pinagsukluban si Ipeng ng langit at lupa. "Kaya pala!" anya sa sariling parang inaalog ang dibdib ng malaking kapooan. "Hindi ko akalain!" ang kabuntot na idinugong. Tumindig na pinagsisilaban ng matinding galit. Tinungo ang munti niyang taguan upang kunin ang mahabang balisong na bantang itarak sa dibdib ng kanyang asawa. Ngunit parang himala ng Langit na una niyang namataan sa ibabaw ng kanyang taguan ang magandang larawan ng itinuring na kabiyak ng kanyang puso. Sa halip na magpatuloy sa kanyang balak ay kawing-kawing na pumasok sa gunita na parang pinapanariwa ng nakita niyang larawan, ang mga pangaral at pakiusap ni Itsay sa kanya sa gabi-gabi ng kanilang pag-uusap bago sila makatulo: ang kahinahunan. Ang pag-iisip sa mararating sa pagsubo sa kasakunaan nilikha ng simbuho ng kagali an. Dahan-dahan siyang pinanghinaan ng loob sa bantang gagawin at sa wakas ay minagaling niyang itago ang liham na yaon upang ipaghintay ng karpapadapat na pagkakataon. Pagkatapos ay nagbihis at nanaog na parang walang anumang nangyari.

Nang makaalis na ng bahay si Ipeng ay sa-darating naman si Itsay. Namumulang hagibis nang pag-akyat. Naguguniguni niyang baka mapulot ni Ipeng ang sulat na nawala sa kanyang lukbutan. Nang makitang wala doon ang asawa'y mabilis na naghalongkat sa mga sisidlan. Nagmamadali siya at baka di-abutan ang tamang niyang kainalam sa pagpapadala kay Fred ng salapi.

Nasubukan pala siya noon ni Ipeng.

—Itsay...!—marahang tawag ni Ipeng habang umaakyat.

Si Itsay ay lalong nasindak. Nabakas sa kanyang putlang mukha ang pagkabakla ng loob. Ibig niyang mapaliyak. Lumakas ang kaba ng kanyang dibdib. Pinanginginigan ng kawalan sa takot napaupo siya sa kanilang silyang kawayan. Nagdilim ang kanyang pag-iisip at nagsawalang kibong tila nakatukang-ahas.

—Itsay...!—ang malambing na muling tawag ni Ipeng.—Hinihintay ko ang iyong mga ngiti... Ayaw mo ba?

Sa gayong suliranin ng buhay ay

parang kidiat ng sumagi sa alaala ni Itsay ang larawan ni Luisa. Ito'y kanyang kaibigan at naging sawi sa kamay ng kanyang asawang si Ipeng bago sila makasal. Noon, si Ipeng ay mapusok. Parang tuyong kahoy na sa sandaling salab ng apoy ay agad naglalagablab, kaya't si Luisa'y naging kaawa-awa sa pakikisama sa kanya. Pagkatapos ng may walong buwang magusot na pamumuhay ay hiniwalayan na lamang at sukot ni Ipeng si Luisa, nagdadalang-tao at marali sa. Salamat sa kupkop ng isang tunay na ale sa Maynila, at doon si Luisa'y nakatawid din sa gitna ng paghihinagpis.

Palibhasa'y magkaibigan, ay sinikap ni Itsay na pagsadyang kausapin si Luisa, sa bahay ng ale nito

di-nakaya ng aking pag-ibig. Alam kong galit na gali: siya sa akin, Isinumpa niya ako pati ng noo'y nasa aking sinapupunan, nang ako'y kanyang lisanin. Nadala siya ng simbuho ng lisyang panibugho. Ipa-kusap mo lamang sa kanyang patawarin niya ako kung inaakala niyang ako'y nagkasala sa kanya—ang habol pang pangungusap ni Luisang nabuntutan ng bahagyang hagulhol ng iyak, na ikinaawa ng kausap na kaibigan.

—Yayaman Luisang binuksan mo sa akin ang iyong puso at ninalis mo ang aking walang sabid na kaligayahan, ay asahan mo namang hindi ko siya pakakasalan hanggang hindi ko nauunawang lubusan nang walang hadlang ang kanyang kaluluwa sa

yang gamitin sa harap ng nagbabagang puso ng kanyang asawa. Mabilis siyang umindig. Sinugod ng yakap si Ipeng.

—Ipeng...! Ipeng...!

—Bakit? Bakit ka nagkakaganayan?—ang pagpapakunwaring taon ng ni Ipeng na may pagmamahal.

—Nakita ko si Luisa! Oo, Ipeng! Napakita siya sa akin kanginang ayo'y nakahiga, at napakita pa siyang muling ngayon!

—Kangina... baki: di mo ako ginising? At baki: di pa kanginang pakita sa iyo, sinabi mo sa akin?

—Hindi ko na nalaman ang gagawin sa takot!—ang may panginingin na sambot.

—Lukang bata ito, ah... —ang malambing at patapik-apik pang alo ni Ipeng, habang hawak sa kaliwang-kamay ang asawa.—Panaginip mo lamang iyon. Kundanga'y kinalimutan mong may asawa kang sa iyo'y nakalaang magtanggol! Iyan ang nasasapit ng isang babangin...

Hindi naipa-uloy ni Ipeng ang sabihin. Tinuop ni Itsay ang kanyang bibig na kamunti nang makapagbulalas ng sa akala ni Itsay ay malambing na panunumbat, ngunit hindi. Munti nang makapagpawala noon si Ipeng ng dagundong ng isang malakas ng bagyo. Nagbabaga noon ang kanyang kalooban. Nagliting noon ang isang nagpupumiglas na poo. Salamat sa maagap na pagkatutop na yaon sa bibig ni Ipeng at nagkapanahong parang dagitab na sumagi sa kanyang alaala ang lihim niyang binalak na nakapagpahupa sa kanyang naglaang na damdamin.

Anim na buwan ang sapul noo'y kainip-inip na dumaan sa mahigpit na pagmamanman ni Ipeng sa asawa at kapana-panabik na lumipas sa matamang pagtititi ni Itsay sa nagbalat-kayong pagmamahal ni Ipeng.

Unri-unti na silang nakaiipon ngayon. Malinaw iong tanda sa pagkukuro ni Ipeng na ang sanhi ng kanilang paghihikahos noong una'y walang iba kundi ang pagiulustay ni Itsay ng salapi sa kapakinabangan ng ibang tao. Kay pai! Ngunit lalong mapai: na gunitaing dahil doo'y may karangalan siyang napupugay, kaya't sa kalooban ni Ipeng ay namumuo ang apoy ng panibughong nagpapayanig at tumutupok sa kanyang damdamin, upang lumikha ng kilabot pagdating ng araw.

At siya nga. Si Ipeng ay nakahimama on. Para siyang dinagukan sa dibdib ng kanyang naulinigan sa kanyang pagtungo sa hanap-buhay noong hapong yaon, kaya't sa halip na mag uloy sa patutunguhay mabilis na nagbalik sa kanilang tahanan. Nilagos ang dakong likod ng kanilang bakuran, at buhat sa mababang silong na pagapang niyang pinanubukan ay napatunayan ang kanyang himaton. Isang makisig at may magarang suot na binata ang kasarilinan ni Itsay sa loob ng kanilang mun'ing tahanan.

(Nasa pah. 32 ang karugtong)

Nag-usap ng puso sa puso ang dalawang magkaibigan, na ang isay lumuluha at ang isay nahahabag.

sa Maynila, bago napakasal kay pag-aasawa, at tutuparin ko ang lahat mong bilin.

—Luisa—ani Itsay sa kausap na noo'y naratnan niyang nararatay na sa banig.—Ayokong mag-asawa sa isang taong may sumpang maiwan ang isang gaya mo.

—Itsay—ani Luisa namang halos pinangangapusin ng hininga,—kita'y magkaibigan. Ako'y paalis na upang maiibis ang pinapanan kong kasawian, Pinatawad ko na si Ipeng. Malao na. Huwag kang mag-atubill. Pakasal ka sa kanya. Siya ay mabait. Ikalligaya kong ikaw ang kanyang makaisang-dibdib. Mahalin mo siya. Ipakits mo sa kanya ang

—Salamat Itsay—ani Luisa.—Nauunawaan ko ang ibig mong sabihin!

Ilang sandali pa ng malihim nilang pag-uusap at sila'y nagkahiwalay na kapuwa may luhang umaagos sa mga mata.

Ma apos ang gayong paggunita ni Itsay sa kanyang kaibigan malaon nang sumapayapa, at nang manumbalik sa naglayag niyang alaala ang kasalukuyang panganib na kanyang kinasusuungan, ay dagling sumilid sa kanyang isip ang isang mababaw ngunit huling-barahang maaari ni

gagalitin nang malugi sa kala-kal. Isa mang kusing ay hindi iniwanan ang babaing hindi naman natatali sa kanya.

"Si Marina ay inabot naman ng panlalaming sa puting-tabing. Ang kanyang dating mga taga-hanga ay naging matamlay na sa kaniyang pagpalapak. Hindi na nila gaanong naiibigan ang mga kilos ng dati'y kinagigiliwang artista. Unti-unti nang pumutla ang hinaharap ni Marina hanggang sa siya ay tuluyan nang mamatayan ng pag-asa.

"Isang panauhin ang dumating sa kanyang maliit na tinutuluyan. Si Tato, na kakilala niyang taganayon, ay napasulpot sa lunsod at nang abutin ng gabi ay siya ang naisipang pakituluhan. Ang pangigilalas at pananabik na nasinag ni Tato sa kanyang maganda pa ring mukha ay nag-udyok upang ibalita ang kinasapitan ni Alfredo.

"Isang damdaming hindi mailalarawan ang nadama ni Marina sa kaibuturan ng kanyang dibdib.

"Saan siya nakalibing, Tato, para mo nang awa ay sabihin mo sa akin.

"Dito sa Maynila siya namatay—ani Tato.—Nang malubha na ay napatid dito. Pagka't ibig daw niyang sa lupang kinaroroonan mo malagak ang kanyang bangkay. Namatay siyang mahirap na mahirap at isang maliit na kurus lamang ang nailagay kong tanda."

Inihimaton sa kanya ni Tato ang pinaglibingan. Niyari sa isip ng babae na paghanapin ang libing ng asawa pagsapit ng araw ng mga banal.

At si Marina nga, na nahubdan ng karangyaan, ay nakadama ng pagsisising alipin sa harap ng libingan ni Ding.

WAKAS

ISANG LIHIM...

(Karugtong ng nasa pah. 15)

—Hindi Fred, hindi ako nagsasawa sa iyo—ang inabutang narinig ni Ipeng na saad ni Itsay sa kausap. Kundi sa paghahanap ko sa sulat noon ay umabot sana sa iyo ang iyong ipingbilin—ang dugtong pa ni Itsay na parang humihingi ng paumanhin.

—Aba...—ang walang anuano'y nabigkas ng kausap ni Itsay, pagkatapos ng sandaling di-pag-iimikan. —Hindi pa nga pala ako...

—Mga iaksil!—ang di-napigil na sigaw ni Ipeng buhat sa silong, na sa kagitlahana'y di naipa uloy ang sasabihin ng panauhing nagsasalita.

Kasabay ng gayong sigaw ay mabilis na lumabas si Ipeng sa kanyang panunubok. Palundag na tumuloy ng itaas. Hawak sa kamay na kanan ang kanyang balisong at poot na humarap sa dalawang kapuwa putlang napatigagal.

Mga anyo at mata ang noo'y nagsipag-usap lamang. Kahila-hilakbot!

Si Fred at si Itsay, sa harap ng gayong kapanganiba'y nagsipag-angkang mangusap, nguni't kapuwa naunahan ng sindak na parang sumasakal sa kanilang lalamunan. Parang nasikangan ang kanilang libing ng mga nag-aalab na mata at nagsasaga-sagang mukha ng kanilang kaharap.

—Hala, babae—ang mahina nguni't nakasisindak na basag ni Ipeng sa sandaling ka-ahimikang namagitan sa kanilang tatlo,—mangusap ka, bago ko utasing mauna ang iyong buhay!—ang may panunurot na atas ni Ipeng.

Si Itsay, sa malaking takot, ay nakapag-angkang tumalon sa kalapit na bintana, nguni't maliksi siyang nasunggaban sa kanang bisig ng naghihimig na kaliwang kamay ni Ipeng, at matapos siyang pakabig na malharap ay inundayan sa dibdib ng isang maring saksak ng balisong na mahigpit na kimis ng kanang kamay ng kanyang nagngangalit na

asawa, upang utasin. Subali't ang ipamamatay na kamay ni Ipeng ay maliksing napigil ng isang malakas na gulamot.

—Ta ay...—ang narinig ni Ipeng na tawag sa kanya ng may-ari ng kamay na pumigil sa kanyang pagiging kriminal.

Si Ipeng ay napalingon sa tumawag. Sandaling naiilihan.

—Tatay...—ulit ng tumawag sa kanya at umawat.

Sandali silang nagkatiitigan.

—Huwag, Tatay! Magpakahinahon kayo!—ang muling ulit ng katiitigan ni Ipeng.

Si Ipeng ay nagugulumihan sa mga paulit-ulit na "Ta ay" na binibigkas na pasamo ng kanyang kausap. Binitiwang dahan-dahan ang nangangaykay na asawa. Banayad na ibinaba ang kamay niyang may hawak na patalim, at tuwirang hinarap ang tumawag sa kanya ng Tatay na dili iba't si Fred, ang pinanibughuan niyang panauhin ni Itsay, na noo'y taas-noong humarap na nakipagti igan sa kanya, buo na ang loob, at handang mananggol sa mangyayari.

Sa balintataw ng mga mata ni Ipeng ay dahan-dahang iginuguhit ng mukha ni Fred ang isang larawan na nang mabuo na'y nagpangayupapa sa nag-alimpuyong damdamin ni Ipeng. Siya'y napayuko't sa muling pagtataas ng mukha'y tinagayan ng tig-isang sulyap na malamlam si Fred at si Itsay na kapuwa saglit na nagkatinginan lamang.

—Itsay...—ang basag na tawag ni Ipeng sa asawa pagkatapos ng masuliraning sandali ng di nila pag-iimikan, —ano ang kahulugan ng la-

hat ng ito?—ang dugtong na tanong. Sa halip na tumugo'y dinukot ni Itsay sa loob ng kanyang nakasuot na damit ang isang nangingitimngitim na papel, at matapos na humugot at magpapulas ng isang malalim na buntong-hininga'y marahang iniabot ang papel na yaon sa asawang naghihintay sa kanya ng kasagutan.

Isinuksok muna ni Ipeng sa kanyang baywang ang kimis na sandata bago inabot kay Itsay, at binasa ang papel na yaong ganito ang nakalaman:

"Ipeng:

"Nasa kabilang buhay na ako marahil ngayong tinutunghayan mo ito. Marahil ay maghuhupa na ang iyong kagalitan at maari mo na akong patawarin kung inakala mong ako'y nagkásala sa iyo. Ang ating anak na si Fred, na naging bunga ng ating kapus-palad na pag-iibigan, ay malaki na ngayon at siya'y aking inihabilin sa aking ale at kay Itsay na iyong makakaisang-dibdib, upang kalingain. Mahalin mo siya. Lamán siya ng iyong lamán. Mahalin mo rin si Itsay. Siya ay mabait at tapát kong kaibigan. Sa huli ay isinasamo ko sa iyong pag-ukulan mo lamang ng isang dalangin ang aking káluluwá.

"Paalam,
"LUIA"

—Diyos ko...!—patulop-noong nabigkas ni Ipeng sa malaking panulupaypay ma'apos mabasa ang

LALABAS SA LUNES, IKA-3 NG NOBYEMBRE, SA ALIWAN ANG PINAKABAGONG NOBELA NI

HILARIA LABOG

(Sumulat ng mga nobelang "Bagong Sinderela", "Ulilang Kalapati", "Kasal Na Walang Pag-ibig" at iba pa.)

Ang

NAGLAHONG LIWANAG

Ito'y kasaysayan ng isang mapangaraping batang babae na lumaki sa ampunan ng mgá ulila sa Welfareville. Sa tángkilik ng isang mapag-ampong kamay ay nagdalaga siya at napatanyag sa mataás na lipunan. Nasumpungán niyang isang malaking daigdig ang humahangá sa kanyang paanan. Nguni't ang anino ng kanyang abang nakaraan ay párang multong kanyang kinatatakutan. Tinakasan niya... linayuan niya! Nguni't iyon ay bahagi pala ng kanyang buhay na hindi niya maitatakwil. Sa wakás ng lahát, ang munting daigdig na iyon na itinakwil niya ay nakilala niyang isá palang pagkaganda-gandang daigdig na maari niyang mapagpáhingalayang muli kung ang palalong lipunan ng mgá tao'y magkaiit na sa kanya ng págtingin. Basahin niyo ang magandang nobelang ito at walang salang kayo'y masisiyahan.

ANG ALIWAN AY NILILIMBAG TUWING LUNES NG

PALIMBAGANG TAGUMPAY

1055 Soler, Maynila

Gusto ko ang langis ng atay ng bakalaw nguni't iinumín ko ito sa Emulsion de Scott

Ang EMULSION DE SCOTT ay mabuting toniko ukol sa mga lumalaking batang babae. Isa itong maasahang tulong sa pagkakaroon ng tagal samantalang nagaaral at sa pagtawid sa panahong mula sa pagkabata hanggang sa pagdadalaga. Malaking tulong din naman ang kaayaayang lasa ng Scott's at ang pagiging apat na ulit na lalong madaling tunawin kay sa pangkaraniwang langis ng atay ng bakalaw.

Bilhin ang tunay na

SCOTT'S
EMULSION

FORMULA:—Cod Liver Oil, 30.033%; Glycine, 18.677%; 1% Solution of Stereocyanine of Lemon Soda, 50.967%; Emulsifier, 1.799%; Flavoring, 1.5%. Approved and Registered by the Board of Health of the United States.

ANG SELOSA...

(Karugtong ng nasa pah. 29)

malay, kundi ang mahimok si Selina na bigyang laya si Martín upang makadalaw man lamang sa kanyang asawa at sa dalawang bunga ng kanyang tunay na pag-ibig.

—Kung sabagay, kumari—ang malamig na tugón ni aling Magda,—sa súliranín ng puso ng ating

ANG KAMBAL...

(Karugtong ng nasa pah. 12)

laga sa kanyang mga matá.

—Ha-ha-ha-ha-ha!—ang nárinig na halakhák na waláng iniwan sa kulog na nagmula sa maluwáng na bunganga ni Bantáy.

—Akala ko'y isáng lalaki kang kasinlaki ko. Isá ka paláng langám lamang. Paano mo nabuksán ang matibay na pinto ng Arayat?

—Kay-dami mong usisa—ang payamot na tugon ni Abá.—Ang sagutin mo sa aki'y kung saán maáring mákita si Sinukuan.

—Mahirap na mákita ang aming panginoo—sagot ng higante.—Hindi siyá nakikipag-usap sa basta tao lamang.

—Ano? Hináhamak mo ang aking pagkalalaki.

Humugot ng isáng palaso si Abá at ibinihit sa bagting ng kanyang busog.

—Pápanain ko ang iyong matá kung di mo bábawin ang iyong sinabi, na may kináalaman sa pag-aglahi sa pagkatao ng anak ni Luyong.

Nagtawá lamang ang higante at noon di'y umambáng dakmain ang maliit na nilikháng kanyang kaharáp. Maliksing tumalilis si Abá at nagdaán sa pagitan ng mga binti ng higante.

Kung minsan ang kaliita'y isáng kalasag na nagagamit: ang kaliitan ni Abá sa kanyang kaharáp na higante ay siyang nagligtas sa kanyá sa tinangkáng pagsunggáb ng kalaban. Nang muling bumaling si Bantáy upang harapin ang maliit na kaluskos na nagawa ni Abá sa gawing likuran, ay isáng "aruy!" ang nátili ng higante. Paano'y pumako sa kanyang matáng kaliwa ang pinawaláng palaso ni Abá sa hawak na pana.

Mabilis na nagbinit na namán ang binata ng isá pang palaso sa kanyang pana, at...

—Ganáp kitáng bubulagin kung di ka manánahimik—ang wika ng binata.—Binuksan ko ang matibay na susi ng pinto ng Arayat sa bisa ng aking palaso at ngayon

(Nasa pah. 37 ang karugtong)

sulat ni Luisa't mabatid ang katothanan, tuloy napauupo sa kanilang silyang kawayang nasa tabi ng bintana, nanlulumo at kinalaro ng sarisaring guniguni.

Si Itsay at si Fred, sa kabilang dako'y sinungawan sa kanilang mga labi ng ngiti ng kasiyahan.

(WAKAS)

mga kapuwa ay di tayo maáring manghimasok. Bukód sa riyán ay di kaila sa ating dalawá na si Selina ay siyang unang nobya ni Martín. Ang pusong naiwanan ng isáng dalisay na pag-ibig ay náhahálintulad sa saláb na kahoy na sa bahagyang init ay nagdiringas. Gayún pa man ay gágawin ko ang lahát kong magágawa. Hindi ko nálalaman ang kasalukuyang mga nangyayari. Bayaán mo't pagsásadyain ko si Selina, pangungusapan ko't pangangaralan.

—Kung ang bagay na iyá'y magiging mabigát pará sa iyó, ituring mo kumari, na akó'y parang waláng násabing anó man.

—Amá, hindi!

—Anó kaya, sa palagáy mo, kung akó ang máunang magsadya sa kinároroonán ni Selina?

—Magsadyang papaano...?

—Hindi sa anupamán!—ang patláng agád ni aling Gidáy,—ibig ko lamang siyang kausapin, hingán ng tulong, hingán ng awa... sapagká't pará sabihin ko sa iyó nang totoó, ang di pag-uwi ngayón ng bahay ni Martín ay magiging sanhi ng kamátayan ni Gundíng at ng pagkakasakit ng dalawang bata.

Ang huling nárinig ni aling Magda ay waring nakabagbág sa kanyang puso. Isáng asawa at dalawang anak! Di niyá nálalama'y may isá palá siyang ságuting nápakalubha sa ginawa niyang pang-uudyók kay Selina upang ibilanggo nitó sa kanyang bisig ang asawa ng ngayó'y nakabilanggo na ngang si Martín.

—Ikaw ang bahala!—ang náwika ni aling Magda,—máuna ka at súsunód akó; kahimanawari'y mapapani-wala natin siyang masama ang kanyang ginágawa.

—Saán ba silá naninirahan ngayón?—náitanóng ni aling Gidáy.

Si aling Magda, na, nang mga sandaling yaó'y tila nakahandang tumulong nga ng tothananang pagtulong sa kanyang kumari, ay di nagkait. Inahimatóng kay aling Gidáy ang poók at bahay na sa kasalukuya'y tinitirhan ngayón ni Martín at ni Selina.

Hindi málaman ni aling Gidáy kung papaano niyá pasásalamatan ang kanyang kumaring si aling Magda. Nagpaalam siyá't nanaog nang kung may luha man sa mga matá ay puno namán ng kasiyahan ang puso dahil sa náipangakong tulong na gágawin ng kanyang kumari. Si aling Magda'y naiwan sa isáng malalim na pag-iisip.

—Malaking sama palá ang náibunga ng aking pang-uudyók!—ang pagkaraan ng mahabang sandali ay násabi ng ali ni Selina, nagbuntung-hiningáng malalim at nagpakabuti ng paghilig sa kiná-uupang likmuan. Ipinikit ang mga matá. At, gaya nang sinumang pinagpúyusán ng damdamin, ay parang náikikita sa kan-

"I'LL ALWAYS adore you"

She's a LUX girl

LUX TOILET SOAP

NAKUHA DIN NATIN...

PEPSI-COLA!

THANKS TO: MARIO GOMEZ 8539 TAFT AVE. BKT. BIALA CITY PHILIPPINES

FREE! 2 CASES OF PEPSI-COLA FOR A BRIGHT IDEA